SUOMEN JOURNALISTILIITTO
FINLANDS JOURNALISTFÖRBUND

1.9.2025

Lakivaliokunta

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Asia: HE 61/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta

Lausunto

Esitetyssä kriminalisoinnissa on kysymys siitä, minkälaista tietoa voidaan ylipäätään käsitellä. Sananvapauden rajoitusten on oltava välttämättömiä ja oikeasuhtaisia tavoiteltuun päämäärään nähden, ja kriminalisointien täsmällisiä ja tarkkarajaisia.

On olennaista, että sekä säädöstekstissä että perusteluissa korostetaan esimerkiksi sotiin tai muihin yhteiskunnallisiin tapahtumiin liittyvien kuvien hallussapidon olevan oikeutettua sekä tiedonvälitystä palvelevassa tarkoituksessa että taiteen ja tutkimuksen vuoksi. Tosiasiallisen historiatiedon säilyttämisen sallittavuutta ei voi tällaisessa yhteydessä korostaa liikaa.

Esityksessä on pääosin kuvattu hyvin sananvapauden sisältöä ja sen rajoittamisen tulkintakäytäntöä tällaisessa asiassa. Ehdotetussa rikostunnusmerkistössä on kuitenkin jonkin verran tulkinnanvaraa. Sen käänteinen sääntelylogiikka voi heikentää yleisön tiedonsaantimahdollisuuksia esimerkiksi sitä kautta, että oikeus säilyttää tosiasiallisia tapahtumia koskevaa tietoa tulevia käyttötarpeita varten voi joissain tilanteissa olla epäselvä. On otettava huomioon, että vaikka journalistinen arkisto olisikin kriminalisoinnin ulkopuolella, ei aineisto päädy journalistiseen arkistoon itsestään. Lakimuutoksen vaikutukset riippuvat siis pitkälti siitä, millä tavalla poikkeusta sovelletaan käytännössä. Aineiston "tiedonvälitystä palvelevaa luonnetta" on tulkittava sananvapausmyönteisellä tavalla.

SUOMEN JOURNALISTILIITTO – FINLANDS JOURNALISTFÖRBUND RY

Tytti Oras

juristi

Siltasaarenkatu
18 A 7.krs.
PL 252
00531 Helsinki

Bronbergsgatan
18 A 7. vån
PB 252
00531 Helsingfors